

Om Eli Marie Killi

Eli Marie Killi er cand. spec.pæd og har skrevet sin avhandling som stipendiat ved Statlig spesialpedagogisk støtte (Statped sørsøst) i Norge. Hun har vært ph.d. student ved Institut for Uddannelse og Pædagogik (DPU), Aarhus Universitet. Hennes forskningsmessige fokus er på barns- og unges læringsbetingelser etter en ervervet hjerneskade.

Undersøelsesområdet

Traumatisk hjerneskade (som ikke inkluderer hjerneskader forårsaket av sykdom) rammer nesten en halv million barn hvert år, og er det som hyppigst forårsaker død og funksjonsnedsettelse hos barn og unge. I norske studier som rapporterer i forhold til alle alvorlighetsgrader, både milde, moderate og alvorlige traumatiske hjerneskader, varierer insidens mellom 170 og 300 per 100 000. Et konservativt estimat på 170 per 100 000 vil bety at ca. 1600 barn og unge i alderen 0 – 16 år rammes av TBI i Norge hvert år.

Afhandlingens empiriske grundlag

Avhandlingen er et eksplorativt undersøkelse og bygger på empiri hentet fra deltagende observasjon ved 9 skoler, intervju av 8 unge som alle har fått en traumatisk hjerneskade i barnealder, deres foreldre/foresatte og 2 lærere/assistenter ved de respektive skolene. I tillegg kommer ulike typer dokumenter, som nevropsykologiske rapporter, individuelle opplæringsplaner og halvårsrapporter relatert til hver av de 8 unge.

Kontakt

Eli Marie Killi
E-mail: eli.marie.killi@statped.no
Tlf.: +47 41475851

Aarhus Universitet
Institut for Uddannelse og Pædagogik (DPU)
Campus Emdrup
Tuborgvej 164
2400 København NV

FÖRÖVÄR

MENING OG SAMMENHENG I LÆRINGSFORLØPET ETTER EN ERVERVET HJERNESKADE

EN EKSPLORATIV UNDERSØKELSE AV ELEV-, FORELDRE- OG LÆRERPERSPEKTIVER

Ph.d.-afhandling af Eli Marie Killi

AARHUS UNIVERSITET

MENING OG SAMMENHENG I LÆRINGSFORLØPET ETTER EN ERVERVET HJERNESKADE

EN EKSPLOLATIV UNDERSØKELSE AV ELEV-, FORELDRE- OG LÆRERPERSPEKTIVER

Avhandlingens omdreiningspunkt er elevperspektivene hos åtte unge som har opplevd en traumatisk hjerneskade i barnealder. Hjerneskaden representerer både en "objektiv" og en "relativ" dimensjon i barns og unges liv. Avhandlingen formidler en dialektisk forståelse av "hjerneskaden i praksis".

Barn og unge trenger ikke kun en individuell støtte etter en hjerneskade

Følgene av TBI kan kun forstås i relasjon til de unges deltagelse, det vil si, barn og unge kan bare forstås som subjekt (og deltagere). Fraværet av et vi og betingelser som begrenser og fastholder barn og unge i ikke-deltagende posisjoner, utelukker dem fra sammenhenger og fellesskap som de ønsker å bli en del av. Barn og unge trenger ikke kun en individuell støtte etter en hjerneskade, av avgjørende betydning er en fellesskapende didaktikk som støtter klassens samspill og samværsformer, både i faglige og sosiale handlesammenhenger.

Manglende forståelse av "hjerneskaden i praksis"

Barn og unge med TBI er like forskjellige som alle andre elever. Deres handlegrunner må forstås både som følge av hjerneskaden per se, men også som reaksjon på erfaringer og

opplevelser etter hjerneskaden. Deres perspektiver på egen skolehverdag ble ikke i tilstrekkelig grad vektlagt eller forstått. Dette skyldtes ikke nødvendigvis mangel på tilrettelegging eller dårlig elev-lærer relasjon, men syntes i stor grad å være et resultat av manglende oppmerksomhet, kunnskap og forståelse av "hjerneskaden i praksis".

Behov for å "avmystifisere"

TBI endrer barnets/den unges utvikling i og med at det nevrobiologiske grunnlaget for utvikling endres. TBI utgjør en form for fremmedbestemhet (blind condition) i den betydning at det er sider ved hjerneskaden som verken barnet/den unge selv eller foreldre og lærere forstår. Dette betyr at det er et behov for å "avmystifisere" følgene av hjerneskaden. I dette arbeidet utgjør den nevropsykologiske kartleggingen et viktig bidrag som grunnlag for refleksjon sammen med barnet og den unge selv rundt vansker, ressurser og muligheter etter hjerneskade.

Forståelse av den unge/barnets og familiens livssituasjon

TBI rammer familien som et vi og ikke kun barnet. Foreldrene opplevde vedvarende bekymringer knyttet til datterens/sønnens fungering i skole og dagligliv samt familiens situasjon, helsemessig og sosialt. Det er av stor viktighet at strukturelle og institusjonelle rammebetingelser tilrettelegger for at familien/foreldre og profesjonelle i fellesskap kan komme til forståelse av den unge/barnets og familiens livssituasjon, for derigjennom å understøtte den unges utvikling i og på tvers av ulike kontekster, i skole, hjem og fritid.

Konklusjon

Avhandlingen gir ny innsikt i betydningen av å inndra elevperspektivet som del av en kontinuerlig prosess for å skaffe seg viten om elevens meningsdimensjoner og handlegrunner. Dette er en forutsetning for å komme til forståelse av elevens "hjerneskade i praksis". Avhandlingen understreker betydningen og potensialet i en fellesskapende sosial praksis som potensiale for utvidet handleevne og overskridelse av marginale posisjoner etter en ervervet hjerneskade.

Perspektiver

Elever med TBI er forskjellige som alle andre og har ulike grunner for å handle som de gjør. Derfor er det ikke forskjelligheten og det særlige og spesielle som bør ha hovedfokus i skolen, men hvordan skolen forstår og møter denne forskjelligheten. Slik forstått er ikke eleven med TBI, mer spesiell enn andre elever, det spesielle og særlige er derimot den kunnskap som det kreves at læreren besitter for å kunne tilrettelegge for elevens læring etter hjerneskaden. Det er ikke læreres individuelle ansvar alene, å sikre at de har den kunnskapen som skal til for å identifisere elevers behov i en skole som har som målsetning å være en inkluderende skole. Dette er skolemyndighetenes ansvar og peker på de utfordringer som må løses ikke bare innen spesialpedagogikken, men også innen den generelle pedagogikken.